

SÅNGLEKAR

UTGIFNA AF

KRISTINA NILSSON, AUGUSTA LJUNGSTRÖM

OCH

PREBEN NODERMANN

FÖRSTA SAMLINGEN

LUND, C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

1 Kr.

SÅNGLEKAR

FÖRSTA SAMLINGEN

30 MELODIER MED TEXT OCH 17 FOTOGRAFIER

UTGIFNA AF

KRISTINA NILSSON

SEMINARIELÄRARINNA I LUND
LÄRARINNA I LEK OCH GYMNASTIK

AUGUSTA LJUNGSTRÖM

FOLKSKOLLÄRARINNA I LUND

PREBEN NODERMANN

FIL. LIC., DOMKYRKOCAPELLMÄSTARE I LUND

LUND

C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG

Förord.

Närvarande publikation af Sångelekar afser att innefatta trenne samlingar, af hvilka de begge sista torde utkomma under loppet af följande år. Med sista samlingen skall följa en redogörelse för lekarnes och melodiernas öfriga förekomst i litteraturen. Tillsvidare påpekas endast att nr 1 (af Emmy Köhler) och nr 9 (af Alice Tegnér) här återgifvas med vederbörande auctors och förläggares benägna tillstånd (Skoglund, Hökerberg).

Melodierna hafva försetts med ett pianoackompagnemang för att blifva mera njutbara i hemmen. Därvid har förfarits efter den principen att åstadkomma fullständig harmonisering med så få noter som möjligt, så att visorna blifva spelbara för barnen, äfven ifrån bladet.

Med första samlingen följer en ordförklaring öfver en del tekniska termer gällande alla tre samlingarna.

Utgifvarna.

Första samlingens innehåll.

1. Vaktparaden.....	Sid. 5
2. Stupa stätta	» 6
3. Ja' ser dej nock	» 7
4. Gömma ringen	» 8
5. I gröna lunden	» 9
6. Katt och råtta	» 10
7. Kom, ska' du få en sväng utaf mej!	» 11
8. Ritsch, ratsch! (med fotografi)	» 12
9. Jag gick mej ner till sjöastrand (med fotografi)	» 14
10. En port vi bygga här	» 16
11. Sju vackra flickor (med fotografi).....	» 18
12. Muntra musikanter (med fotografi)	» 20
13. Mormors gamla kråka	» 22
14. Rikeman och fattiglapp	» 23
15. Tomteleken (med fotografi).....	» 24
16. Björnleken	» 27
17. Jag ser dej (med fotografi)	» 29
18. Hej, sjunga vi!.....	» 31
19. I dag den förste maj (med fotografi)	» 33
20. Sälja krukor.....	» 35
21. Prinsessan Törnrosa (med fotografi).....	» 37
22. Skörda linet.....	» 40
23. Mårten Holk.....	» 43
24. Tvättleken (med 2 fotografier)	» 45
25. Kåringen med käppen	» 49
26. Hafreskörden (med fotografi)	» 51
27. Bokstafsleken	» 55
28. Tänker du, att jag förlorader är (med 3 fotografier)	» 58
29. Kommen alla!	» 63
30. Bonden och kråkan (med 3 fotografier)	» 66

Förklaringar öfver lektermer.

Inre foten, den fot som är närmast kamraten, då de lekande stå uppställda parvis.

Yttre foten, den fot som är ytterst vid samma uppställning som föregående.

Springsteg kallas stegen, då fötterna flyttas förbi hvarandra i hastig takt.

Hoppsteg, dubbla steg eller då samma fot sättes i golfvet två gånger omedelbart efter hvarandra.

Sparksteg, då fötterna lyftas upp något högre än vid vanlig marsch och hvarje steg markeras.

Polkasteg, steg med fotombyte.

Galoppsteg, då samma fot alltjämt föres först framåt.

Sidosteg, då samma fot alltjämt föres först framåt.

Nigsteg, då vid hvarje steg göres knäböjning.

Storksteg. Man räknar till tre. På ett göres knä uppåt böj, på två sträcket benet framåt och på tre sättes foten i golfvet.

Port bildas af ett par, som höjer händerna, hvarmed de hålla i hvarandra, så att armarna bilda en båge.

Gång är en sammanhängande rad af portar.

Parvis i ring, då de lekande uppställas två och två för att marschera i ring.

Frontställning, då de lekande uppställas bakom hvarandra parvis eller i två led.

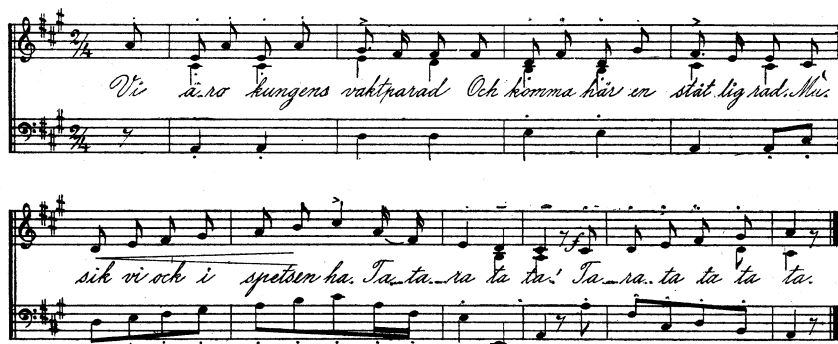
Flankställning, då de lekande uppställas sida vid sida om hvarandra i ett eller flera led och göra indelning till två.

Tåmarsch, då marschen utföres endast på tårna.

Lunkmarsch, då marschen utföres endast på fotbladen och öfre delen af kroppen böjes något framåt.

De i figurerna ofta återkommande spetsiga vinklarna äro tecknet för de lekande. Hvarje vinkel betecknar en lekdeltagare. Vinkelbenen äro fötterna, spetsen de hopförda hälarna.

1. Vaktparaden.

1. Vi äro kungens vaktparad
och komma här en ståtlig rad.
Musik vi ock i spetsen ha.
Ta ta ra ta ta! Ta ra ta ta ta!
2. För kungen musicera vi,
och till hans slott marschera vi.
Vid trummans dån vi tåga fram.
Tarra ram tam tam! Tarram tam tam tam tam.
3. Soldater käcka äro vi,
och kung och land vi trogna bli.
För dem vi ropa nu hurra!
Hurra! hurra! För dem ett gladt hurra!

Marsch. Kan sjungas, då de lekande marschera in eller ut till lek.

2. Stupa, stupa stätta.

Stu...pa, stu...pa stät...ta, en el...ler två! Hvarför stu...pa vi
så? Vå...ra hä...lar gå å Busk...ar...na brin...na, fåg...lar...na
svin...ga, När lit...ta An...na vänder sig om i sin...gen!

1. Stupa, stupa stätta, en eller två!
Hvarför stupa vi så?
Våra hälar gå å.
Buskarna brinna, fåglarna svinga,
när lilla Anna vänder sig om i ringen.

De lekande bilda ring, hvilken går åt vänster. Ett större antal bör fördelas i grupper af 6—8. Då orden »När lilla Anna vänder sej om» sjungas, vänder sig den, hvars namn nämnes, och går med ansiktet vänt utåt. Sången tages om ifrån början och fortsättes, tills alla hafva vänt sig om. Därefter går ringen åt höger. Sången tages om igen, och leken pågår på samma sätt, tills alla hafva åter vänt sig inåt.

3. Ja' ser dej nock.

Ja' ser dej, ja' ser dej, ja' ser dej nock. Ja' fångar, ja' fångar, ja' fångar dej ock. Om ja' ska' så springa den hela natt, Lå ska' ja' li...ka väl ha' dej fatt.

1. Ja' ser dej, ja' ser dej, ja' ser dej nock.
Ja' fångar, ja' fångar, ja' fångar dej ock.
Om ja' ska' så springa den hela natt,
så ska' ja' likaväl ha' dej fatt.

De lekande uppställas i två led på ungefär 6 stegs afstånd, hålla i händerna och vända ansiktena emot hvarandra. De, som stå ytterst, sätta ledig hand i sidan. Vid sångens början fattar ett af de yttersta paren (d. v. s. en af hvarje led) hvarandras händer, sätta ledig hand i sidan och springa med galoppsteg åt sidan en gång emellan de båda leden, börja med yttre foten och vända ansiktena mot hvarandra. Därpå skiljas de, göra höfterfäst och springa åt motsatt håll utom leden till midten, hvarpå en af dem springer efter den andre, tills han får honom fatt. Ingen af dessa två får stanna, blott ändra riktning, och inga andra steg än galoppsteg få förekomma. Sången pågår oafbrutet, tills jakten har lyckats. Därefter springer nästa par ut och jagar hvarandra, sedan nästa o. s. v. till alla deltagarna varit med om akten.

4. Gömma ringen.

Denna ringen den skall vandra Från den ena till den andra.

Låt den gå! Låt den gå! Låt den aldrig stil...la stå!

Låt den gå! Låt den gå! Låt den al...drig stil...la stå!

1. Denna ringen den skall vandra
från den ena till den andra.
:,: Låt den gå! Låt den gå!
Låt den aldrig stilla stå! :,:

De lekande bilda ring — icke allt för tät —, vända ansiktena inåt och hålla händerna om ett sammanknutet snöre, på hvilket de trädt en fingerring. En af deltagarna går inne i kretsen och försöker finna ringen på snöret. Vid sångens början håller hvar och en sina händer tillhopa, och i takt med sången föras de växelvis bort mot sidokamraternas och tillhopa igen, aktande noga att icke blotta ringen, som skall döljas men ändå oupphörligt föras rundt kring snöret. Den, hos hvilken ringen upptäckes, skall byta plats med kamraten, som fann den. Denna lek kan äfven utföras sittande.

5. I gröna lunden.

I gröna lunden, i afstonsstunden, där hitta vi
på en ring, men's vi gå. Ser du, jag har ingen. Ser du,
jag har ingen. Tra la la la la la!

1. I gröna lunden, i aftonstunden,
där hitta vi på en ring, men's vi gå.
Ser du jag har ingen.
Ser du, jag har ingen.
Tra la la la la la la!

De lekande bilda en tät ring med ansiktena vända inåt ringen och händerna på ryggen, innersidan af händerna uppåtvända, och fingrarna lindrigt krökta. En af deltagarna går utom ringen hållande en fingerring, hvilken han, under det första delen af strofen sjunges två gånger, passar på att helt oförmärkt lägga i någons hand, och då andra delen af strofen sjunges, ställer sig med i ringen. En annan af de lekande går inne i kretsen och skall, under det sista delen af strofen sjunges, försöka upptäcka ringen. Då orden »Se du, jag har — — — — — la la» sjungas, sträcka alla fram armarna men hålla händerna knutna, och den, som har ringen, sjunger: »Se du, jag har ringen etc.» Sista delen af strofen sjunges så länge, tills ringen är funnen, då den, som hade den, skall stanna inne i ringen och den, som fann den, skall gömma den nästa gång.

6. Katt och råtta.

Där kom mer kis. se... katten Så tyst på då om nat. ten.

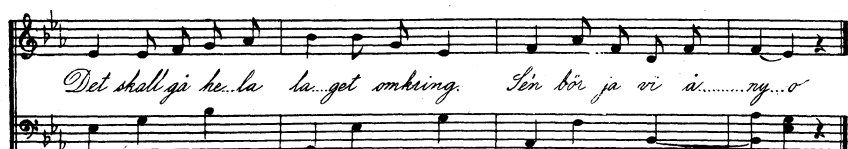
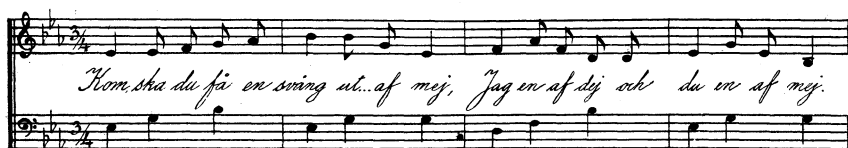
Det...ta rått. ta, göm. dig bra! Dig vill kis. se... kat. ten ha.

1. Där kommer kissekatten
så tyst på tå om natten.
Lilla råtta, göm dig bra!
Dig vill kissekatten ha.

De lekande bilda ring genom att hålla hvarandra i händerna. En af deltagarna utses till katt och en till råtta. Råttan stannar inne i ringen och katten utom densamma. Sången sjunges med dämpade röster två gånger, och de lekande marschera tyst på tå åt vänster. Vid sångens slut stanna de och vända ansiktena inåt ringen. Under tiden har katten sprungit tyst och smygande omkring bakom kamraterna. Men just då sången slutar, försöker han med några väl riktade »kattsprång» fånga råttan. Denna, som under sången noga iakttagit katten, skyndar naturligtvis undan. Katten bör motas genom att sänka armarna, men råttan får obehindradt springa ut och in. Då råttan är fångad, utses en annan katt och råtta, och leken börjar ånyo.

7. Kom, ska' du få en sväng utaf mej.

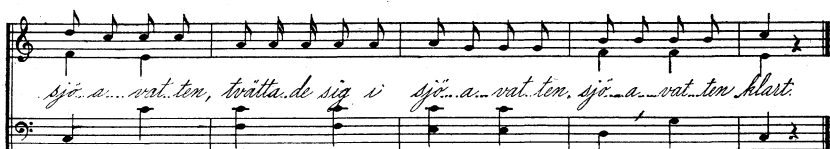
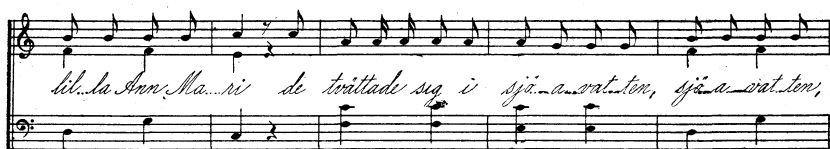
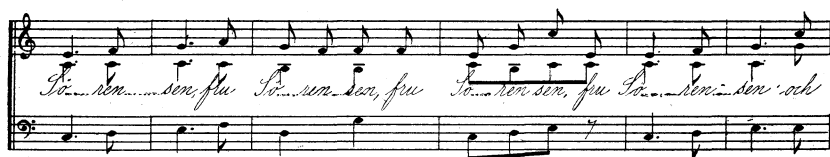
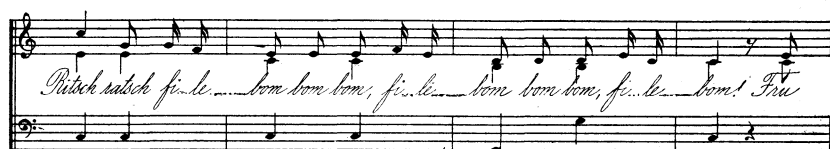
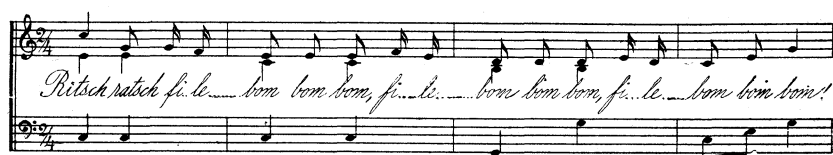

1. Kom ska du få en sväng utaf mej,
jag en af dej, och du en af mej.
Det ska gå hela laget omkring.
Se'n börja vi ånyo.
2. Hvar ska' vi bygga, hvar ska' vi bo?
Jo, uppå stranden, där som vi sto'.
Där ska' vi sätta huset på strand.
Där ska' vi ro i land.

De lekande bilda ring genom att hålla i hvarandras händer och gå med lätta steg (helst med fotombyte) åt vänster. En af deltagarna är inne i ringen. Vid ordet »Kom» klappar denne i händerna, bjuder upp en ur ringen och svänger om med denna till första strofens slut. Den uppbudna stannar därefter inne i ringen under det andra strofen sjunges och utföres i likhet med den föregående. Vid ordet »Hvar» sker handklappning. Leken fortsättes sedan från början och pågår, tills omsvängningen gått »hela laget omkring».

8. Ritsch, ratsch!

1. Ritsch, ratsch, filebom bom bom,
filebom bom bom, filebom bom bom!
Ritsch, ratsch, filebom bom bom,
filebom bom bom, filebom!
Fru Sörensen, fru Sörensen, fru Sörensen,
fru Sörensen och lilla Ann Mari —
de tvättade sej i sjöavatten, sjöavatten, sjöavatten,
tvättade sej i sjöavatten, sjöavatten klart.

De lekande uppställas i grupper med fyra i hvarje. Under det orden »Ritsch, ratsch filebom — — — — filebom» sjungas två gånger, stå de stilla med ansiktena vända mot hvarandra. Hvarje gång »Ritsch, ratsch» sjungas, klappa de i händerna, därpå göra de höfterfäst, och de motstående paren i hvarje grupp figurera med fötterna mot hvarandra, börja med vänster fot. Då »filebom» sjunges sist andra gången, markera de sista steget, fatta hvarandras händer, och de motstående paren buga och niga emot hvarandra växelvis hvarje gång »Fru Sörensen» sjunges, och vid »lilla Ann Mari» göres handklappning 3 gånger. Därpå fatta de åter hvarandras händer, svänga om åt vänster med nigsteg och sjunga: »De tvättade sej etc.» till strofens slut. Vid »klart» stanna de med ett lätt markeradt steg, hvarpå leken tages omigen ifrån början.

»Ritsch, ratsch!«

9. Jag gick mej ner till sjöstrand.

Jag gick mej ner till sjö...strand, till sjö...strand. Där mötte mej en

gammal man med staf i hand. Han hälsade så, han hälsade så

så. Han frågte; hvar jag var kommen ifrån. Jo,

jag är kommen från Nigareländ, från Nigareländ, från Nigareländ, Och

den, som inte niga kan, Han är inte kommen från Nigare...länd.

1. Jag gick mej ner till sjöstrand, till sjöstrand.

Där mötte mej en gammal man med staf i hand.

Han hälsade så, han hälsade så.

Han frågte, hvar jag var kommen ifrån.

Jo, jag är kommen från Nigareland,

från Nigareland, från Nigareland,

och den, som inte niga kan,

han är inte kommen från Nigareland.

De lekande bilda ring genom att hålla i hvarandras händer och marschera med sparksteg åt vänster, under det orden »Jag gick mej ner — — — — — staf i hand» sjungas. Vid ordet »hand» göra alla höger om och stanna samt släppa hvarandras händer. Då orden »Han hälsade så» första gången sjungas, göra de lekande en gest med armarna och en djup bugning åt vänster, och samma gest och bugning åt höger, då orden sjungas andra gången. Sången fortsättes, men ringen står stilla. Då »Nigareland» sjunges, göres hvarje gång en djup, långsam nigning (3 gngr), men vid orden »och den, som inte — — — — — Nigareland» sker nigningen fortare och i takt med sången (8 gngr). Sången och leken tagas om ifrån början, hvarvid orden »Nigareland», utbytas mot »Bugareland» eller »Hoppareland», »Nickareland», »Borstareland», »Snusareland», »Klappareland» o. s. v. och de genom dessa ord antydda rörelserna efterapas af de lekande.

»Han hälsade så».

10. En port vi bygga här.

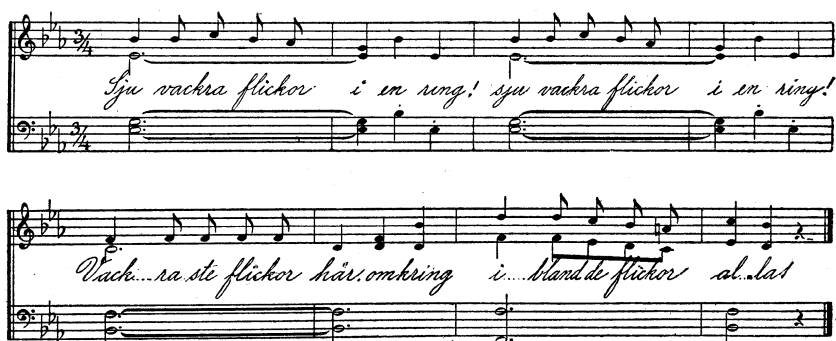
1. En port vi bygga här,
som vid och öppen är.
Nu kommen med hvarandra
att genom porten vandra!
2. En port vi bygga här,
som vid och öppen är.
Nu må vi med hvarandra
i omvänd ordning vandra.

De lekande uppställa sig parvis i led. Två, de båda främsta, bilda port, genom hvilken alla de öfriga marschera. Då de passerat porten, gå de, den ene åt höger och den andre åt vänster, tills de mötas vid ledens slut. Där fatta de åter hvarandras händer för att fortsätta leken. Då alla paren passerat första porten, bildar nästa par port, och så fortgår, tills alla bildat port. Efter hand som de tjänstgjort som port, ställa de sig sist i leden. Under tiden sjunges blott första strofen. Medan andra strofen sjunges, bilda de lekande en lång rad. Den siste glider fram emellan de två främsta, hvilka icke få vända sig, och drager alla de öfriga med efter sig. Därigenom komma slutligen de båda första att stå med korslagda armar och ansiktena motsatta de öfriga. Därefter springer ledet under den andres och tredjes händer o. s. v., tills alla komma att stå på samma sätt eller med kors-

lagda armar. Nu räcka de båda yttersta hvarandra handen, hvarigenom en ring bildas. Härefter glida de åter i omvänd ordning igenom, så att de komma att stå i naturlig ställning. Slutligen släppa de hvarandras händer och vända sig tre gånger omkring under handklappning.

11. Sju vackra flickor.

1. Sju vackra flickor i en ring! ;:
Vackraste flickor häromkring
ibland de flickor alla!
2. Flickorna vända sej omkring ;:
söka allt efter vännen sin
ibland de gossar alla.
3. Vare det hvem det vara vill ;:
den, som jag räcker handen till,
han har mitt unga hjärta.
4. Nu kan du vara riktigt gla' ;:
nu har du fått den du vill ha'
ibland de gossar alla.

De lekande bilda ring genom att hålla hvarandra i händerna. Sju (tre, fem eller tolf, beroende på antalet deltagare) flickor bilda en ring inne i den större. Alla vända ansiktena inåt, och, under det första strofen sjunges, svänga de omkring åt vänster. Under andra strofen fortsättes omsvängningen, men vid första ordet »flickorna» klappa alla i händerna en gång, och den inre ringen vänder sig om och svänger om åt motsatt riktning mot den yttre. Vid sjungandet af tredje strofen sker uppbudningen. Då orden »Vare det hvem det vara vill» sjungas två gånger, ställer sig hvar och en i den inre ringen

framför någon i den yttre, sätter händerna i sidorna och gör, då orden sjungas första gången, en bugning åt vänster, och det samma åt höger, då orden sjungas andra gången. Vid orden »Den, som jag räcker handen till, han har mitt unga hjärta» fatta de hvarandras högra händer, och svänga om med hvarandra, under det fjärde strofen sjunges. Omsvängningen sker åt ena hållet under strofens första hälft och åt andra under sista hälften. Därefter stanna de inbjudna inne i ringen, och leken tages om ifrån början.

»Flickorna vända sej omkring.»

